

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ СОЦІОЛОГІЇ

УХВАЛЕНО

Вченою радою Інституту соціології НАН України
«28» травня 2024 р.
Протокол № 5

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРЕТИЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ БАЗОВИХ КОНЦЕПТІВ ТА РОБОЧИХ ПОНЯТЬ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність	054 Соціологія
освітній рівень	третій освітньо-науковий (PhD доктор філософії)
освітньо-наукова програма	Соціологія
вид дисципліни	Обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2024/2025
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	Залік

Викладачі: д.соц.н., пров.н.с. Отрешко Н.Б.

КИЇВ – 2024

1.

Розробник:

Отрешко Н.Б., доктор соціологічних наук, провідний науковий співробітник відділу теорії і історії соціології

Викладач: доктор соціол. наук Отрешко Н.Б.

РЕКОМЕНДОВАНО:

Випусковим відділом Інституту соціології НАН України

Протокол № 4 від «14» травня 2024 р.

Завідувач випусковим відділом

Л.Г.Скокова

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-наукової програми «Соціологія»

О.Г.Злобіна

1. Мета – ознайомлення аспірантів із систематизованими знаннями щодо сутності новітніх теоретико-методологічних напрямів в соціології, формування навичок соціологічної рефлексії, створення сприятливого фахового середовища у форматі науково-дослідницької групи, робота в якій допоможе аспірантам проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, та здійснювати його на належному рівні та у відповідності до встановленого плану

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):

1. Знати

- головні теорії соціології класики та некласики;
- дискусії щодо трансформацій теоретичних підходів у відповідь на виклики сучасності;
- базові концепти та робочі поняття, пов'язані з темою дисертації та власного напряму дослідження.

2. Вміти

- визначати базові концепти, що необхідні для аналізу предмету дисертації;
- виявляти особливості сучасних теорій у їх взаємодії та взаємовпливі;
- виявляти і оцінювати концепти та робочі поняття із наукових джерел;
- відповідно до власної теми дослідження вибирати ефективні визначення теоретичних концептів та робочих понять.

3. Володіти навичками

- критичного аналізу класичних та сучасних теоретичних концептів;
- формулювання власної теоретичної концепції;
- застосування теоретичних концептів та робочих понять у подальшій роботі над емпіричною частиною дисертації.

3. Анотація дисципліни: Навчальна дисципліна "Теоретична інтерпретація базових концептів та робочих понять соціологічного дослідження" має на меті допомогти аспірантам усвідомити та критично осмислити основні теоретико-методологічні підходи в сучасних соціологічних теоріях з метою їх подальшого використання у теоретичному розділі їх дисертацій. Головною проблемою теоретичного аналізу є розуміння зв'язків між базовими концептами та перехід від абстрактних теоретичних конструктів до їх емпіричної інтерпретації та застосування у дослідженнях. Це означає, що аспіранти мають зрозуміти, як ці концепти пов'язані між собою, і як їх можна використовувати для аналізу реальних соціальних явищ. У рамках навчальної дисципліни проводиться огляд змістовних пошуків у сучасних соціологічних теоріях, що дає змогу ознайомитися з різними підходами та концепціями. Одночасно з оглядом теорій проводиться рефлексія над можливостями їх застосування у дослідженні динаміки і змісту соціальних процесів в українському суспільстві. Це дозволяє аспірантам набути необхідні знання і фахові компетентності, а також сприяє їх особистісному, соціальному і професійному розвитку. Отже, навчальна дисципліна "Теоретична інтерпретація базових концептів та робочих понять соціологічного дослідження" спрямована на навчання аспірантів аналізувати соціологічні теорії, зрозуміти їх зв'язки та застосовувати їх у власних дослідженнях для кращого розуміння соціальних явищ в українському суспільстві.

4. Завдання (навчальні цілі).

Завдання курсу спрямовані на розвиток аспірантів як науковців з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності, підготовку їх до проведення власних наукових досліджень у галузі соціології, розвиток відповідних професійних навичок та вироблення компетентностей.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

– сформувати у аспірантів здатність розв'язувати наукові проблеми на основі системного наукового світогляду, розвинути вміння аналізувати складні соціологічні проблеми та вирішувати їх науковим шляхом.

– виробити навички наукової комунікації та апробації результатів досліджень у науковому співтоваристві в формі наукової дискусії, вміння презентувати свої дослідження, обговорювати їх з колегами, критично оцінювати результати власного наукового доробку та презентації інших дослідників.

– виробити вміння викладати матеріали дослідження у формі наукового тексту як першого робочого варіанту теоретичного розділу дисертації, сформувати навички академічного письма та структурування дослідницьких матеріалів.

– розширити знання про актуальні соціальні явища в царині власного дослідження, розвинути навички самостійного дослідження та аналізу в полі власних дослідницьких інтересів.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміння; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1	2	3	4	5
ЗК01	Вміння абстрактно мислити аналізувати та синтезувати теоретичні концепти для соціологічного дослідження.	<i>Лекція, самостійна робота за темами:</i> Тема 3; Тема 6; Тема 9.	Поточний контроль, участі у дискусійній частині лекції	20%
ЗК02	Вміння визначати логічні зв'язки між концептами різних теорій використовувати для обґрунтування висновків належні докази	<i>Лекція, самостійна робота за темами:</i> Тема 1; Тема 4.	Поточний контроль, участі у дискусійній частині лекції	10%
ЗК03	Створювати нові знання в соціології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках у формі mind map або дерева теоретичних концептів та понять власної дисертації	<i>Семінари, індивідуальне письмове завдання самостійна робота за темами:</i> Тема 4; Тема 9.	Поточний контроль підготовки до семінару, оцінка індивідуального письмового завдання	10%
СК01	Проектувати, аргументувати та удосконалювати структуру і зміст власного наукового дослідження	<i>Семінари, індивідуальне письмове завдання самостійна робота за темами:</i> Тема 7; Тема 8.	Поточний контроль підготовки до семінару, оцінка індивідуального письмового завдання	10%

1	2	3	4	5
СК02	Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників щодо досліджуваних наукових проблем	<i>Семінари, індивідуальне письмове завдання, самостійна робота за темами:</i> Тема 2; Тема 5.	Поточний контроль підготовки до семінару, оцінка індивідуального письмового завдання	10%
СК04	Застосовувати у власних дослідженнях загальні принципи та методи соціально-поведінкових наук, а також методологію наукових досліджень; формулювати і перевіряти гіпотези	<i>Семінари, індивідуальне письмове завдання, самостійна робота за темами:</i> Тема 3; Тема 9.	Поточний контроль підготовки до семінару, оцінка індивідуального письмового завдання	10%
СК05	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями результати досліджень, оприлюднювати результати досліджень у наукових виданнях.	<i>Семінари, індивідуальне письмове завдання, самостійна робота за темами:</i> Тема 3; Тема 9.	Поточний контроль підготовки до семінару, оцінка індивідуального письмового завдання	10%
СК06	Виявляти проблеми дослідницького характеру, оцінювати якість виконуваних досліджень.	<i>Семінари, індивідуальне письмове завдання, самостійна робота за темами:</i> Тема 2; Тема 7, Тема 8.	Поточний контроль підготовки до семінару, оцінка індивідуального письмового завдання	10%
СК07	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.	<i>Семінари, індивідуальне письмове завдання, самостійна робота за темами:</i> Тема 3; Тема 6; Тема 9.	Поточний контроль підготовки до семінару, оцінка індивідуального письмового завдання	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код) Програмні результати навчання (назва)	Загальні компетентності			Спеціальні компетентності			
	ЗК01	ЗК02	ЗК03	СК01	СК02	СК03	СК04
РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми соціології державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у провідних наукових виданнях.	ЗК01	ЗК03	—	—	СК02	СК06	СК07
РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема результати емпіричних досліджень та теоретичного аналізу соціальних систем і процесів, наявні соціологічні дані	ЗК01	ЗК02	ЗК03	СК01	СК05	—	—

РН06. Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми.	ЗК01	—	—	СК01	СК04	СК06	СК07
--	------	---	---	------	------	------	------

7. Схема формування оцінки.

ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Участь у дискусійній частині лекції	2	Активна участь, аргументовані, змістовні судження і зауваження
	1	Фрагментарна участь у дискусії
	0	Відсутність на лекції
Участь у дискусії, в обговоренні виступів колег на семінарському занятті	2-3	Активна участь у дискусіях; фахова постановка питань, аргументовані і логічні зауваження
	1	Фрагментарна участь, окремі репліки, запитання
	0	Відсутність на семінарському занятті
Доповіді за темою семінарського заняття	7-10	Доповідь підготовлена і презентовано вчасно. Високий рівень фахових компетентностей.
	4-6	Доповідь підготовлена і презентовано вчасно. Високий рівень опанування матеріалу, повністю досягнуті поставлені завдання
	1-3	Доповідь підготовлена, проте наявні неточності і пробіли знань.
	0	Доповідь не підготовлена.
Індивідуальне письмове завдання за темою семінарського заняття	7-10	Письмове завдання представлено вчасно. Високий рівень опанування матеріалу, повністю досягнуті поставлені завдання
	4-6	Письмове завдання підготовлено вчасно, проте наявні неточності і пробіли знань.
	1-3	Письмове завдання підготовлено проте тема розкрита поверхово і з помилками
	0	Письмове завдання не підготовлено
Презентація тексту підсумкового есе за проблематикою курсу	14-18	Роботу представлено вчасно. Високий рівень оволодіння теоретико-методологічними засадами виконання завдання, поставлені мета і завдання вирішуються чітко та послідовно
	10-13	Роботу представлено вчасно. Продемонстровано певний рівень оволодіння теоретико-методологічними засадами виконання завдання, але не вистачає чіткості та послідовності
	1-9	Робота має суттєві недоліки - поставлені завдання не вирішені, автор припускається помилок. Переважають загальні фрази замість змістовного викладу
	0	Завдання не виконано у визначений викладачем термін без поважних причин або виконане з порушенням норм академічної доброчесності.

При викладанні дисципліни використовуються наступні методи контролю знань студентів:

– усний контроль (опитування – індивідуальні або фронтальні, колоквіуми, дискусії, круглі столи, захист виконаних робіт);

– письмовий контроль (письмові контрольні роботи, вирішення ситуацій і задач, виконання індивідуальних завдань, підготовка рефератів, тез, написання есе та ін. – в залежності від змісту дисципліни і передбачених робочою програмою завдань);

– самоконтроль знань студентів і взаємоконтроль.

Поточний контроль проводиться за результатами роботи студентів на практичних заняттях, шляхом оцінювання самостійних робіт, індивідуальних завдань, есе, командних проєктів, презентацій.

Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал навчальної дисципліни, який перевіряється під час поточного і підсумкового контролю з метою встановлення рівня і якості засвоєння знань, формування необхідних для майбутньої професійної діяльності навичок і вмінь.

Поточний контроль передбачає оцінювання успішності студентів під час аудиторних (семінарських, практичних, індивідуальних) занять та виконання ними окремих індивідуальних завдань. При поточному контролі оцінюється: активність роботи студентів на семінарських або практичних заняттях, результати виконання ними індивідуальних завдань, якість підготовлених студентами повідомлень;

Контроль на семінарських заняттях – оцінювання виступів студентів, відповідей на питання поставлені викладачем, оцінка виконання самостійних робіт, оцінювання внеску окремих студентів у групову роботу.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- підсумкове оцінювання у формі ЗАЛІКУ:

Семестровий контроль проводиться у формі заліку або шляхом накопичення балів за поточним контролем по змістовним модулям.

Залік – виставляється за результатами роботи аспіранта впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів.

- умови допуску до підсумкового заліку:

У разі отримання оцінки «неприйнятно» (нижче 35 балів) або «незадовільно» (35-59 балів) аспірант повинен додатково виконати індивідуальні завдання для підвищення рівня своїх знань і повторно перескласти підсумковий контроль. Слухач має право на два перескладання: викладачеві та комісії. При цьому максимальна підсумкова оцінка після перескладання може бути лише «достатньо».

7.2 Організація оцінювання: (обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою навчальною програмою форм оцінювання із зазначенням орієнтовного графіку оцінювання).

Викладач оцінює роботу аспіранта на кожному занятті, бали нараховуються за всі форми робіт, яка передбачені для опрацювання конкретних тем, відповідно до вимог і критеріїв оцінювання. Загальні умови визначення навчального рейтингу аспіранта наведені в таблиці:

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ

Форми оцінювання	Кількість	Максимум балів	Разом
Участь у дискусійній частині лекції	5	2	10
Доповіді за темою семінарського заняття	4	10	40
Індивідуальне письмове завдання за темою семінарського заняття	2	10	20

Участь у дискусії, в обговоренні виступів колег на семінарському занятті	4	3	12
Презентація тексту підсумкового есе за проблематикою курсу	1	18	18
ВСЬОГО			100

7.3 Шкала відповідності оцінок

A (відмінно)	90-100
B (дуже добре)	82-89
C (добре)	75-81
D (задовільно)	65-74
E (достатньо)	60-64
FX (незадовільно)	35-59
F(неприйнятно)	0-34
Зараховано	60-100
Не зараховано	0-59

8. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план занять з дисципліни

№ з/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Сам. робота
1	Тема 1. Підходи до аналізу теоретичних концептів для соціологічного дослідження	2	—	6
2	Тема 2. Виокремлення предметного поля дослідження	—	2	6
3	Тема 3. Критичний огляд літератури класики та сучасних напрямів соціології (аналіз першоджерел)	—	4	8
4	Тема 4. Визначення логічних зв'язків між концептами різних теорій	—	2	6
5	Тема 5. Характеристика головних теоретичних концептів за темою дисертації	—	4	8
6	Тема 6. Визначення робочих понять дослідження	—	2	6
7	Тема 7. Обґрунтування висновків, план подальших досліджень, опис потенційних ризиків, обмежень проведеного дослідження	—	2	8
8	Тема 8. Перший варіант загальної схеми теоретичної інтерпретації понять дослідження	—	4	8
9	Тема 9. Презентація mind map зв'язків теоретичних конструктів і понять по результатах дослідження	—	2	10
ВСЬОГО за дисципліною 90 годин		2	22	66

Загальний обсяг **90 год**, в тому числі (вибрати необхідне):

Лекцій – **2 год**.

Семінари – **22 год**.

Самостійна робота – **66 год**.

Зміст навчальної дисципліни

№ з/п	Номер і назва теми	Кількість годин	
		Структура	Література
1	2	3	4
1	Тема 1. Підходи до аналізу теоретичних концептів для соціологічного дослідження	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика етапів розвитку у теорії соціології 2. Класичні теорії та некласичні: порівняння підходів 3. Визначення головних груп теоретичних концептів для дисертації 	1, 3, 5, 10, 11, 13.
2	Тема 2. Виокремлення предметного поля дослідження	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет та головна проблема дослідження 2. Виокремлення головних теорій, що необхідні для аналізу 3. Порівняння визначень понять, що мають бути проаналізовані у теоретичному розділу дисертації 	1, 4, 6, 11, 14, 16.
3	Тема 3. Критичний огляд літератури класики та сучасних напрямів соціології (аналіз першоджерел)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Головні праці класиків соціології, що мають відношення до теми дисертації 2. Зміна базових концептів у соціології ХХ століття 3. Сучасна критика та переосмислення базових концептів для дисертації 4. Спроба власного визначення головних теоретичних концепцій для дисертації 	1, 2, 5, 7, 15, 18, 19
4	Тема 4. Визначення логічних зв'язків між концептами різних теорій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення головних методологій дослідження у сучасній соціології 2. Зв'язки та взаємовпливи між теоріями соціології 3. Формування логічних ланцюгів між концептами класики, некласики і сучасних теорій 	10, 12, 17, 19, 22.
5	Тема 5. Характеристика головних теоретичних концептів за темою дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Стислий огляд головних концептів дисертації 2. Переосмислення їх з точки зору предметного поля та проблеми дослідження 3. Формування першого варіанту матриці понять та базових концептів 	9, 10, 13, 18.
6	Тема 6. Визначення робочих понять дослідження	<ol style="list-style-type: none"> 1. Перехід до першого рівня емпіричної інтерпретації понять 2. Визначення головних робочих понять дослідження, їх логічних зв'язків між собою та з теоретичними концептами 3. Формування другого рівня матриці робочих понять, що розгортає логіку матриці базових концептів 	1, 2, 4, 6, 10, 18.

1	2	3	4
7	Тема 7. Обґрунтування висновків, план подальших досліджень, опис потенційних ризиків, обмежень проведеного дослідження	<p>1. Формулювання першого варіанту висновків щодо загального плану теоретичного розділу дисертації</p> <p>2. Критичний погляд на сучасні теоретичні дискусії з приводу предмету дослідження</p> <p>3. Визначенні головних ризиків та обмежень власного дослідження</p> <p>4. Аналіз подальшої перспективи розвитку</p>	1, 6, 8, 9, 10, 12.
8	Тема 8. Перший варіант загальної схеми теоретичної інтерпретації понять дослідження	<p>1. Узагальнення та перший варіант спільної матриці концептів та робочих понять дослідження</p> <p>2. Уточнення та переосмислення класичних визначень головних теоретичних понять</p> <p>3. Власне визначення робочих понять та визначення подальших шляхів для їх емпіричної інтерпретації</p>	1, 2, 6, 9, 10, 12.
9	Тема 9. Презентація mind map зв'язків теоретичних конструктів і понять по результатах дослідження	<p>1. Захист власної точки зору у теоретичному розділу дисертації (план розробки)</p> <p>2. Формування матриці концептів та робочих понять з акцентом на логічні зв'язки між ними</p> <p>3. План подальшої роботи над формулюванням новизни визначення теоретичних концептів власного дослідження</p>	1, 2, 8, 9, 10, 21.
Підсумковий контроль			Залік

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Арон Р. (2004) Етапи розвитку соціологічної думки / Пер.з фр. Г.Філіпчука. - К.: Юніверс, 618 с.
2. Батаєва, К., Бурлачук, В., Степаненко, В. (2018) *Історія української соціології: навчальний посібник*, Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018 -с.5-236, 281-390.
3. Гансова Е.А. (2000) *Соціологічні школи та напрямки в Україні наприкінці ХІХ- початку ХХ століть (Соціологія в Україні чи українська соціологія?): Навч. посібник / Одеський держ. ун-т ім. І.І.Мечникова. Одеса.: Астропринт. 64с.*
4. *Історико-теоретичний аналіз дослідницьких програм в соціології. Колективна монографія(2022)/ В. Ворона, В. Казаков, Н. Отрешко, В. Пилипенко, В. Резнік, В. Степаненко; за заг. ред. В. Резніка. Київ: Інститут соціології НАН України. 249 с.*
5. *Соціологічне метатеоретизування: історія та сучасність (2019)/ За заг. ред. В. Резніка. Київ: Інститут соціології НАН України, 2019. 506 с.*
6. *Соціологічна думка України. Навч. посібник (1996)/ М.В.Захарченко, Б.В.Ф.Бурлачук, М.О.Молчанов та ін. К.: Заповіт. С. 10-33,198-214.*
7. Малес Л. В. (2011) *Вивчаючи тексти культури: соціокультурний аналіз як пізнавальна стратегія соціології. К. : К.І.С., 2011. С. 17-63, 70-168,194-267.*

8. Парсонс Т. (2011) *Соціальна структура і особистість* [пер. з англ. В. Верлок, В. Кебуладзе]. - К.: Дух і Літера. С. 82-115,132-219.
9. Соболевська М.О.(2010) *Неофункціоналістські та постструктуралістські теорії в сучасній соціології. Навчальний посібник.* -К.: Дух і літера. С.9-27,107-150.
10. Штомпка П. (2020) *Соціологія. Аналіз суспільства* [пер. з польськ. Галини Теодорович] / Пйотр Штомпка. -Львів.: Колір ПРО. С. 57-145,685-748.
11. Joas Hans, Knoebl Wolfgang (2009) *Social Theory: Twenty Introductory Lectures.* Cambridge University Press. P. 11-36,37-140, 182-253,290-358,359-402,403-441,533-574, 753-791.
12. Turner J.H (2012) *Theoretical Sociology: 1830 to the Present* London: SAGE. 986 p
13. Desfor L. Appelroth S (2020) *Sociological Theory in the Classical Era: Text and Readings.* Forth edition London, N.Y: SAGE. 464 p.
14. Ritzer G., Stepnisky J. (2021) *Sociological theory 11th ed.* N.Y: SAGE. 952 p.

Додаткова:

15. Вебер М. *Протестантська етика і дух капіталізму.* URL: <http://litopvs.org.ua/weber/wbr.htm> 4. Вебер М. (1998) Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика/Пер з нім К.: ОсновиС.104- 172,338-354,397-436.
16. Гарфінкел Г. (2005) *Дослідження з етнометодології.* Пер. з англ. К.:КУРС. С. 1-40.
17. Грушевський М.С. (1921) *Початки громадянства : (генетична соціологія)* / М. Грушевський; Institut Sociologique Ukrainien. [Відень]: [Укр. Соціол. Ін-т]. URL: <http://hrushevsky.nbu.gov.ua/item/0000007>. С.21-27.
18. Степаненко В., Рибшун О. (2009) *Українська соціологія: суспільно-історичний та ідеологічний контексти розвитку* /Соціологія: теорія, методи, маркетинг. №2. С.67-95.
19. Статут Соціологічної Асоціації України (1998) / Соціологія: теорія, методи, маркетинг. № 1-2. С. 258-268.
20. Танчер В. (1998) *Соціологічна думка України на тлі світової соціології* / Соціологія: теорія, методи, маркетинг. №1-2. С.18-26
21. Cole S. (2006) *Disciplinary knowledge revisited: The social construction of sociology* in The American Sociologist SUM Vol. 37; Iss. 2 p.24-40.
22. Feraro T., Wagner D. G. (1986) *The Growth of Sociological Theories.* Contemporary Sociology: A Journal of Review, 01 Vol.15 , p. 45-67

Додаткові ресурси:

1. Довідково-інформаційний портал Sociosite: www.sociosite.net
2. Інформаційний і пошуковий портал з соціальних наук Social Science Hub: www.sshub.com
3. Science Information Gateway (SOCIG): www.sosig.ak.uk
4. Liens Socio: <http://www.liens-socio.org>
5. Socioland: www.sozioland.de
6. Міжнародна база даних ЮНЕСКО з соціальних наук (інституції, персоналії) DARE: www.databases.unesco.org/dare/form.shtml
7. Бази даних наукової періодици і книг: www.jstor.org; www.proquestdirect.com; www.ebsco.com
8. www.sau.kiev.ua – офіційний сайт соціологічної асоціації України (устав САУ, кодекс професійної етики соціолога, указ президента про розвиток соціологічної науки).
9. www.useps.org – офіційний сайт українського центру економічних та політичних досліджень ім. Разумкова (представлені результати досліджень, діаграми, кількісні показники, наводяться дані порівняльних досліджень).
10. www.socis.kiev.ua – сайт центру соціальних та маркетингових досліджень (Київ), викладено багатий емпіричний матеріал (результати соціологічних досліджень, публікації центру, статистичні дані).

11. www.sociology.kharkov.ua– SociologyHall, сайт соціологічного факультету ХНУ ім. В.Н. Каразіна.
12. www.uceps.com.ua/ukr/all/sociology (Архів соціологічних даних Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, м. Київ).
13. www.ukrstat.gov.ua (Статистичні матеріали Держкомстату України).
14. www.sociology.kharkov.ua (Домашня сторінка харківських соціологів).
15. www.i-soc.com.ua (Домашня сторінка Інституту соціології НАН України).